

DECIZIA nr. 17/112

din 21 iulie 2017

Cu privire la examinarea sesizării dlui Andrei Năstase, liderul Partidului Politic „Platforma Demnitate și Adevăr”, f/nr. din 29.05.2017

Pe data de 29 mai 2017, în adresa Consiliului Coordonator al Audiovizualului a parvenit sesizarea f/nr. din aceeași dată din partea liderului Partidului Politic „Platforma Demnitate și Adevăr”, Andrei Năstase, în care se menționează că posturile de televiziune „Publika TV”, „Prime”, „Canal 2”, „Canal 3” și postul de radio „Publika FM” *„dezinformează și manipulează sistematic opinia publică, induc în eroare deliberat telespectatorii asupra evenimentelor zilnice legate de persoana mea, sfidând legea și bunul simț”*. De asemenea, petiționarul mai susține că acestea operează cu *„minciuni și subterfugii”*. În acest context, liderul Partidului Politic „Platforma Demnitate și Adevăr”, Andrei Năstase, în sesizare sa face referire la reportajul cu titlul *„Andrei Năstase se retrage din politică. A mințit când a spus că nu a promovat uninominalul”*, care a fost difuzat la posturile menționate mai sus pe data de 25 mai 2017, *„prin care s-au indus în eroare cetățenii asupra faptului că în cadrul mitingurilor de protest din anul 2016 s-ar fi votat rezoluția privind instituirea votului uninominal la alegerea deputaților în Parlamentul Republicii Moldova”*. Petiționarul mai susține că *„această doleanță a fost dezideratul unuia dintre activiștii civici care a luat cuvântul în cadrul mitingului de protest din 24 ianuarie 2016, și anume Valeriu Pașa, care nu este și nu a fost membru al Platformei Civice Demnitate și Adevăr sau al Partidului Politic Platforma Demnitate și Adevăr. Contrar adevărului, utilizând tertipuri de montaj, posturile date au introdus în mod voit în știre un neadevăr, insinuând că dezideratul celui activist civic ar fi fost votat în cadrul mitingului ca rezoluție, ceea ce nu corespunde adevărului! Utilizând aceleași tertipuri de montaj, radiodifuzorii menționați au atașat la știre declarația mea, făcută în cadrul unei emisiuni la portalul Unimedia, prin care am afirmat că voi renunța la politică dacă cel puțin la unul din mitingurile de proteste ale Platformei DA s-a votat prin rezoluție cerința de instituire a votului uninominal. Astfel, ei au lăsat să se înțeleagă că o atare cerință a fost votată prin rezoluție, iar eu sunt un mincinos și trebuie să plec din politică, ceea ce nu corespunde adevărului. Totodată, în cadrul reportajului nu mi s-a acordat dreptul de a-mi expune punctul de vedere asupra acuzațiilor aduse, fiind privat de dreptul la replică”*.

Liderul Partidului Politic „Platforma Demnitate și Adevăr”, Andrei Năstase, mai susține că acțiunile posturilor de televiziune „Publika TV”, „Prime”, „Canal 2”, „Canal 3” și ale postului de radio „Publika FM” contravin prevederilor art. 7 alin. (4) lit. a), b) și c), art. 10 alin. (1) și (5) din Codul audiovizualului, precum și constituie derogări de la Codul deontologic al jurnalistului. De asemenea, petiționarul subliniază că *„dezinformarea și manipularea opiniei publice contravin Constituției, legislației și intereselor naționale ale Republicii Moldova”*.

În acest context, petiționarul solicită:

- *„Constatarea de către Consiliul Coordonator al Audiovizualului a încălcării de către posturile de televiziune „Publika TV” și „Prime”, titulare „General Media Group” SRL, „Canal 2” și „Canal 3”, titulare „Telestar Media” SRL, și postul de radio „Publika FM”, titular „Radio Media Group INC” SRL, toate cu sediul în mun. Chișinău, str. Ghiocelor nr. 1, a prevederilor Codului audiovizualului, cu sancționarea lor după toate rigorile legii;*
- *Constatarea de către Consiliul de Presă a încălcării de către posturile de televiziune „Publika TV” și „Prime”, titulare „General Media Group” SRL, „Canal 2” și „Canal*

3”, titulare „Telestar Media” SRL, și postul de radio „Publika FM”, titular „Radio Media Group INC” SRL, toate cu sediul în mun. Chișinău, str. Ghiocailor nr. 1, a prevederilor Codului deontologic al jurnalistului, cu sancționarea lor după toate rigorile stabilite;

- Prescrierea posturilor de televiziune „Publika TV” și „Prime”, titulare „General Media Group” SRL, „Canal 2” și „Canal 3”, titulare „Telestar Media” SRL, și postul de radio „Publika FM”, titular „Radio Media Group INC” SRL, toate cu sediul în mun. Chișinău, str. Ghiocailor nr. 1, a neadmiterii, pe viitor, a unui astfel de comportament, atât în privința mea, cât și în privința oricărei alte persoane sau formațiuni”.

„De asemenea, solicit organizațiilor nonguvernamentale de media să monitorizeze posturile respective de televiziune și radio, inclusiv cel public – „Moldova-1”, pentru a documenta derogările de la lege, bunul simț și deontologia profesională”.

Consiliul Coordonator al Audiovizualului a solicitat „General Media Group Corp” SRL, „Telestar Media” SRL și „Radio Media Group INC” SRL să-și expună opinia referitor la cele invocate în sesizare.

Prin scr. nr. 16-A din 16 iunie 2017, „General Media Group Corp” SRL a comunicat Consiliului că pretențiile invocate de dl Andrei Năstase sunt neîntemeiate: „Astfel, în reportajul difuzat la postul „Publika TV” nu s-a menționat nimic despre vreo rezoluție votată. În reportaj se menționează că: Liderul Partidului DA, Andrei Năstase, a spus că se retrage din politică dacă se confirmă că el și adepții săi au promovat anterior votul uninominal. Asta chiar dacă există înregistrări video de la protestele organizate de formațiunea sa care confirmă, fără drept de apel, acest lucru. Declarația a fost făcută într-un interviu pentru portalul de știri Unimedia”. În acest context, sunt citate declarațiile lui Andrei Năstase: „În 2015, dacă ați știut lucrul acesta, că votul uninominal nu este ok, de ce s-a cerut în Piața Marii Adunării Naționale? – Dacă îmi demonstrați că la mitingurile Platformei Demnitate și Adevăr există o rezoluție, pentru că asta ne-a caracterizat pe noi, toate rezoluțiile noastre au fost votate în Piața Marii Adunări Naționale, dacă îmi aduceți rezoluția în care noi am fi militat pe votul uninominal, eu vreți să mă las de politică? Mă las de politică”. Totodată, în scrisoare se menționează că reporterul „nu spune nimic despre rezoluție”.

„Declarații de la mitingurile DA: Să avem o nouă Constituție, unde nu numai președintele să fie ales de către popor, dar și toți deputații să fie aleși pe circumscripții. Să nu avem liste cu niște oameni anonimi care ajung acolo și se vând ca pătlăgelele la piață. Să ne alegem noi singuri fiecare deputat și să avem dreptul să-l dăm afară pe nedreptul din circumscripția noastră. Cine este pentru?”.

Urmare a celor expuse mai sus, „General Media Group Corp” SRL vine cu mențiuni:

- „Ținem să menționăm că libertatea de exprimare constituie unul din pilonii esențiali ai unei societăți democratice, una din condițiile esențiale ale progresului ei, cu toate acestea nici libertatea de exprimare și nici apărarea onoarei, demnității, reputației profesionale și vieții private și de familie nu sunt absolute și nu au prioritate una față de alta.
- Evident că în cazul răspândirii informației care vizează o persoană apare riscul ca persoana respectivă să pretindă că i-a fost afectată onoarea, demnitatea, reputația profesională și, după caz, viața privată și de familie.
- Aceste situații nu pot genera automat limitarea libertății de exprimare, care se aplică și informațiilor ce contrazic, șochează sau neliniștesc.
- Prin urmare, soluția corectă în acest caz este o decizie echilibrată adoptată ca rezultat al analizei minuțioase a tuturor elementelor relevante cu privire la libertatea de exprimare.
- Având în vedere cele expuse și întru asigurarea echilibrului necesar, legiuitorul a instituit, prin reglementările art. 4 alin. (1) al Legii cu privire la libertatea de exprimare, că statul garantează libertatea de exprimare a mass-media și nimeni nu poate interzice sau împiedica mass-media să răspândească informații de interes public decât în condițiile legii.

- În continuare, la alin. (2) al normei sus-indicate s-a stabilit că mass-media are sarcina de a informa publicul asupra problemelor de interes public, de a efectua, în conformitate cu responsabilitățile sale, investigații jurnalistice în probleme de interes public.
- Pe lângă cele expuse, legiuitorul, prin alin. (3) al articolului indicat, a instituit un alt aspect de drept important, și anume că libertatea de exprimare a mass-media admite și un anumit grad de exagerare sau chiar provocare, cu condiția să nu se denatureze esența faptelor.
- Potrivit jurisprudenței CEDO, acolo unde o judecată de valoare se bazează pe fapte, ea nu trebuie considerată defăimătoare atât timp cât faptele sunt rezonabil de exacte și comunicate cu bună-credință, și atât timp cât judecata de valoare nu are intenția de a conduce la concluzie falsă.
- Rezultă din esența reglementărilor expuse că sarcina mass-media este de a informa publicul despre informațiile de interes public, proces în care cea dintâi trebuie să-și respecte obligațiile profesionale.
- Cu toate acestea, sarcina de informare a publicului nu poate fi exercitată eficient fără un anumit grad de flexibilitate acordat libertății de exprimare, și anume prin conținerea unor exagerări și chiar provocări, nefiind știrbit caracterul exact al informației și prezența dezinformării.
- Cu referire la speța ce formează obiect de examinare în prezenta cauză este necesar de a se menționa că informația reflectată a fost realizată în spiritul respectării libertăților și drepturilor fundamentale ale omului, fiind respectate rigorile și standardele profesionale.
- Luând în considerație cele expuse mai sus, considerăm că acțiunile noastre se încadrează în prevederile legii, fapt prin care pretențiile înaintate sunt neîntemeiate.

În temeiul prevederilor art. 37 alin. (3) lit. c) din Codul audiovizualului, Consiliul Coordonator al Audiovizualului a monitorizat reportajul menționat în sesizare. Rezultatele monitorizării au atestat că postul de radio „Publika FM”, posturile de televiziune „Publika TV” și „Canal 3” au difuzat, în cadrul buletinului informativ, subiectul cu titlul „Andrei Năstase, nedemn și mincinos” (durata: 01:09), iar „Canal 2” a difuzat subiectul cu titlul „Năstase, prins cu minciuna”, în cadrul cărora prezentatoarele menționează că „liderul partidului DA, Andrei Năstase, a spus că se retrage din politică dacă se confirmă că el și adepții săi au promovat anterior votul uninominal. Asta chiar dacă există înregistrări video de la protestele organizate de formațiunea sa care confirmă, fără drept de apel, că Năstase minte. Declarația a fost făcută într-un interviu pentru portalul de știri Unimedia”. Urmează un fragment din declarația făcută de către liderul Platformei „Demnitate și Adevăr”, Andrei Năstase, în cadrul emisiunii „Alb&Negru” pentru portalul de știri Unimedia:

„Elena Robu: În 2015, dacă ați știut lucrul acesta că votul uninominal nu este ok, și atunci de ce s-a cerut în Piața Marii Adunării Naționale? Andrei Năstase: Dacă îmi demonstrați că la mitingurile Platformei „Demnitate și Adevăr” există o rezoluție, pentru că asta ne-a caracterizat pe noi, toate rezoluțiile noastre au fost votate în Piața Marii Adunări Naționale, dacă îmi aduceți o rezoluție în care noi am fi militat pe votul uninominal, eu vreți să mă las de politică? Mă las de politică”.

În continuare este difuzată o secvență video cu declarațiile unui participant la mitingul organizat de Platforma „Demnitate și Adevăr” în Piața Marii Adunări Naționale: „Să avem o nouă Constituție, unde nu numai președintele să fie ales de către popor, dar și toți deputații să fie aleși pe circumscripții. Să nu avem liste cu niște oameni anonimi care ajung acolo și se vând ca pătălăgelele la piață. Să ne alegem noi singuri, fiecare deputat și să avem dreptul să-l dăm afară pe nedreptul din circumscripția noastră”. Imediat după aceasta este o difuzată o altă secvență video care ar veni să insinueze că declarațiile făcute anterior sunt urmate de votul unanim al celor prezenți. Astfel, în cadru apar liderii Platformei „Demnitate și Adevăr” care întrebă mulțimea: „Cine este pentru?” (imagini video cu liderii Platformei „Demnitate și Adevăr” și mulțimea prezentă la miting care ridică mâinile în sus, în semn de vot „Pro”).

Același subiect, cu același conținut, a fost difuzat și de postul de televiziune „Prime”, în cadrul căruia prezentatoarea mai menționează că „*acum doi ani, membrii Platformei DA insistau însă pe reforma electorală pentru ca alegătorii să-și dea votul pentru oameni concreți și nu pentru liste de partid*”.

Urmare a celor expuse mai sus se atestă că posturile de televiziune „Publika TV”, „Prime”, „Canal 2” și „Canal 3” și postul de radio „Publika FM” au comis derogări de la prevederile art. 7 alin. (4) lit. b) din Codul audiovizualului, care stipulează: „*Pentru a asigura în cadrul emisiunilor informative ale radiodifuzorilor respectarea principiilor echilibrului social-politic, echidistanței și obiectivității, aceștia vor plasa fiecare știre astfel încât: să nu fie deformat sensul realității prin tertipuri de montaj, comentarii, mod de formulare sau titluri*”.

Prezent în cadrul ședinței publice, reprezentantul „General Media Group Corp” SRL a declarat că sintagmele sau sincroanele cu declarațiile lui Andrei Năstase cu care s-a operat au fost preluate de pe portalul de știri Unimedia și nu s-a recurs la tertip de montaj sau la modificarea esenței mesajului dlui Andrei Năstase. Din acest motiv, nu s-a considerat necesar de a oferi dreptul la replică la aceleași afirmații care au fost făcute deja, cu doi ani în urmă. Prin scrisoarea f/nr. din 21.07.2017, „General Media Group Corp” SRL susține că:

- „*Atragem atenția că în sesizarea examinată, petiționarul nu a negat și nu a contestat afirmațiile sale date în emisiunea din 2015. Aceasta dovedește caracterul recunoașterii și veridicității declarațiilor sale, nefiind temei de verificare suplimentare din alte surse. Suplimentar menționăm că legiuitorul, în scopul protejării drepturilor subiective ale persoanelor considerate vătămate, a instituit remediul extrajudiciar pentru soluționarea preventivă în fața unei puteri a statului sau puteri judecătorești a divergențelor sau conflictelor individuale prin aprobarea normei legislative. Astfel, conform art. 27 din Legea cu privire la libertatea de exprimare/Dreptul la replică: „(1) Orice persoană ale cărei drepturi sau interese au fost lezate prin răspândirea unor judecăți de valoare fără substrat factologic suficient are dreptul la replică; (2) Replica se va referi numai la informația defăimătoare contestată, va fi expusă în termeni decenti și nu va conține amenințări sau comentarii marginale*”.

„*General Media Group Corp*” SRL nu a recepționat careva cereri scrise de rectificare sau de exercitare a dreptului la replică realizat de petiționar și, respectiv, considerăm că gradul de exagerare sau provocare și condiția să nu se denatureze esența faptelor nu a fost încălcat, replica nefiind exercitată de petiționar, respectiv, impune soluția de respingere a sesizării examinate”.

Totodată, reprezentantul „General Media Group Corp” SRL a mai specificat că, în cazul în care CCA va decide pe viitor ca declarațiile autorului să fie repetat verificate, „General Media Group Corp” SRL va prelua această practică și va solicita o replică la declarațiile autorului.

În cadrul discuțiilor și dezbaterilor publice, membrul CCA, Olga Guțuțui, a menționat că rezultatele monitorizării au demonstrat că în subiectul respectiv s-a recurs la tertip de montaj și dezinformare. Olga Guțuțui a mai reiterat că există și o decizie a Consiliului de Presă pe marginea acestui subiect, care demonstrează că posturile de televiziune „Publika TV”, „Prime”, „Canal 2”, „Canal 3” și postul de radio „Publika FM” au comis abateri, inclusiv de la normele deontologice ale jurnalistului. Membrul CCA a specificat că posturile menționate nu se află la prima abatere de acest gen și este oportun ca acestea să facă jurnalism corect și de calitate și să nu recurgă la dezinformarea opiniei publice.

Totodată, președintele CCA, Dragoș Vicol, a declarat că este regretabil faptul că subiecte cu un profund substrat politic ajung să fie examinate în cadrul ședințelor Consiliului, încercându-se, astfel, atragerea CCA în diverse dispute cu tentă politică. Adăugând că prin statut, CCA este un organ colegial, care este departe de toate disensiunile politice. Președintele CCA le-a recomandat radiodifuzorilor ca atunci când semnalează o anumită problemă și solicită poziția

Consiliului Coordonator al Audiovizualului să nu se autopronunțe. În acest context, au fost făcute referințe la postul de televiziune „Jurnal TV”, care, în cadrul unei emisiuni, se autopronunță, face justiție televizată, oferă verdicte și sentințe pe marginea subiectelor difuzate de posturile de televiziune „Publika TV”, „Prime”, „Canal 2” și „Canal 3” și postul de radio „Publika FM pe data de 25 mai 2017.

Pornind de la aceste premise, dar și pentru a lua o atitudine cât mai echidistantă, membrii CCA s-au autosesizat cu privire la materialele jurnalistice difuzate de către postul de televiziune „Jurnal TV” pentru a vedea dacă postul s-a limitat doar la a trece în revistă anumite articole sau dacă, pe lângă aceste treceri în revistă, și-a permis, la rândul său, anumite elemente care vizează dezinformarea, manipularea ca răspuns, într-o oarecare măsură, prin aceleași procedee.

În conformitate cu prevederile Codului audiovizualului nr. 260-XVI din 27.07.2006, ale Statutului CCA, aprobat prin Hotărârea nr. 433-XVI din 28.12.2006 a Parlamentului Republicii Moldova, **Consiliul Coordonator al Audiovizualului**

DECIDE:

1. A contramanda pronunțarea unei decizii pe marginea sesizării f/nr. din 29.05.2017 a dlui Andrei Năstase, liderul Partidului Politic „Platforma Demnitate și Adevăr”, și a solicita postului de televiziune „Jurnal TV” materialele jurnalistice prin care au fost reflectate subiectele menționate în sesizare, difuzate de posturile de televiziune „Publika TV”, „Prime”, „Canal 2” și „Canal 3” și postul de radio „Publika FM” (PRO – (6) – D. VICOL, O. BARBĂLATĂ, D. CIOCAN, Iu. COLESNIC, A. COZMA și C. DUCA; CONTRA – (1) – O. GUȚUȚUI).

2. Controlul asupra executării prezentei decizii îl exercită Direcția monitorizare TV și Direcția Monitorizare Radio.

3. Prezenta decizie va fi publicată în Monitorul Oficial al Republicii Moldova și pe pagina web a CCA.

PREȘEDINTELE
Consiliului Coordonator
al Audiovizualului

Dragoș VICOL